

W ten sposób w przeciągu paru miesięcy zgromadzono około czterdzieści tysięcy woluminów. Już w marcu 1918 roku zaproponowano słuchaczce Wyższych Kursów Polskich, Emilii Szeliga-Szeligowskiej, objęcie kierownictwa nad ich opracowaniem. Gromadzeniem księgozbioru do przyszłej uniwersyteckiej biblioteki kierował prof. Ptaszycki.

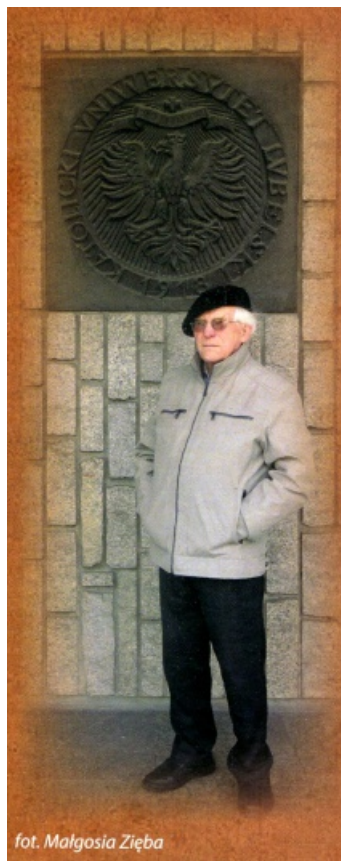
Wszystkie te poczynania organizacyjne podejmowano trochę na zasadach „romantycznego entuzjazmu”. O planach organizowanej w Petersburgu uczelni jeszcze nie wiadano w kraju. Jeśli miała to być uczelnia katolicka, to należało uzyskać zgodę polskiego Episkopatu, który też chyba jeszcze o planach tych nie został powiadomiony. Nie było też wiadomo, jak zostanie przyjęta zrodzona w Petersburgu inicjatywa w pozostającym pod okupacją austriacką Lublinie. Wydaje się, że entuzjaści utworzenia uniwersytetu wcale się tym nie przejmowali.

Po zakończeniu roku w Akademii Duchownej i zakończeniu wykładów na Wyższych Kursach Polskich (na początku lipca 1918 roku) odjechał do Warszawy ks. Idzi Radziszewski z zamiarem przedłożenia projektu utworzenia katolickiego uniwersytetu na zwołanej na 26 lipca konferencji Episkopatu Królestwa Polskiego. Oprócz przygotowanych przez Komitet Organizacyjny dokumentów wiozł dwa listy fundatorów.

Józef Zięba, *Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Powstanie i odrodzenie uczelni*, Lublin 2017, s.18-20

Józef Wiesław Zięba ur. 15 sierpnia 1932 r. w Powursku na Wołyniu. W 1951 r. ukończył Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie, studia polonistyczne w 1955 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w 1974 r. uzyskał doktorat w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Organizator i wieloletni kierownik Muzeum im. Józefa Czechowicza w Lublinie.

Wydął dziewięć tomików wierszy: *Stęskniony krokodyl*, 1957, wyd. II 2017; *Wierność cieni* [współautor Stanisław Wermczuk] 1961; *Zasiew soczysty* 1965; *Świadectwo istnienia* 1970; *Z dalekich wypraw* 1972; *Wiersze wybrane* 1992; *Wszystko co ziemskie pozostawiam ziemi* 2002; *Był człowiek, w którym moja ziemia ujrzała, że jest związana z niebem*, [poemat, wydanie albumowe] 2014; *Po Italii* 2018. Powieść: *Dzierżak*, 1978. *Ruch teatralny na wsi, 1918-1939* (skrótowa wersja rozprawy doktorskiej) 1976; *Szklaneczka króla Stasia i inne lubelskie opowiesci* 1977, wyd. II 1983; *Wspaniały dar króla i inne lubelskie opowiesci* 1996, *Wspaniały dar króla. Poeta burmistrz i inne lubelskie opowiesci* 2003, *Tajemnice lubelskiego koziołka. Dwadzieścia jeden opowiesci*. Wydanie jubileuszowe na 700-lecie Królewskiego Miasta Lublina 2016. *Dzieje jednego obrazu. Opowieść o cudownej ikonie Matki Boskiej Chełmskiej* 2005. *Rozmowy o Józefie Czechowiczu* 2006; *Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Narodziny Uczelni* 2008; Cykl wspomnieniowy: *Znad Stochodu. Wspomnienia wołyńskie* 2001, wyd. II 2017; *Miasto ocalenia* 2005; *Lublin, miasto przeznaczenia* [cz. 12007, II i III, 2012]; *Opowieść o długim żywocie i przedwczesnej śmierci lubelskiej fary* 2014; *Kiedy pan Belina na karkach Moskali wjechał do Lublina* 2015.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

❁ 100 LAT KUL ❁

Spotkanie autorskie i promocja książki

Józef Zięba

Katolicki Uniwersytet Lubelski

Jana Pawła II

Powstanie i odrodzenie uczelni

O początkach KUL Józef Zięba pisze:

Planowana uczelnia miała poprzez wydziały kościelne ocalić Akademię Duchowną, której los pod rządami bolszewików był już przesądzony, a wydział humanistyczny miał przejąć i kontynuować dorobek Wyższych Kursów Polskich. Przeniesienie tych instytucji do kraju umożliwiał zawarty przez bolszewików z Niemcami i Austriakami 3 marca 1918 roku pokojowy traktat brzeski.

W lutym 1918 roku został utworzony Komitet Organizacyjny planowanej uczelni. Jego prezesem został Karol Jaroszyński, wiceprezesem ks. Idzi Radziszewski, skarbnikiem Franciszek Skąpski, a sekretarzem ks. Czesław Falkowski.

Na posiedzeniach Komitetu zastanawiano się nad siedzibą przyszłej szkoły wyższej. Każdy proponował miasto, z którym był już wcześniej związany i mógł liczyć na znajomości i poparcie miejscowego środowiska. Ks. Idzi Radziszewski wysunął Włocławek, Jaroszyński sugerował, by było to jakieś miasto kresowe: Krzemieniec, Żytomierz, Łuck, Równe lub Zamość. Skąpski z kolei proponował Kalisz, z którym wiązały go związki rodzinne.

Zapewne ks. Falkowski, który był historykiem, wysunął jako najodpowiedniejsze miejsce lokalizacji uniwersytetu Lublin.

Powoływał się na dawne wspaniałe dzieje miasta, w którym zawarto unię polsko-litewską i działał Trybunał Koronny. Przywołał też tradycję działającej niemal przez dwieście lat Akademii Zamojskiej. Lublin, jako duże wojewódzkie i handlowe miasto oddziaływał na wschodnie kresy. Za Lublinem mogła też przemawiać ciągle nieustabilizowana i niejasna sytuacja polityczna. O powrocie do przedrozbiorowych granic państwa polskiego trudno było wtedy marzyć. Do utworzenia samodzielnych państw dążyli bowiem Ukraińcy, Białorusini, Litwini, Estończy-

cy i Łotysze.

Marzenia Polaków ostudził też prezydent Stanów Zjednoczonych, który w orędziu wygłoszonym w styczniu 1918 roku postulował utworzenie państwa polskiego, ale z ziem zamieszkanymi przez bezspornie ludność polską, z wolnym i bezpiecznym dostępem do morza.

W tej sytuacji Lublin okazał się najodpowiedniejszym miastem na lokalizację planowanego uniwersytetu. Zaakceptował to cały Komitet Organizacyjny, chociaż, jak się wydaje, żaden z jego członków jeszcze miasta tego nie widział. Ks. Idzi Radziszewski nie oponował, gdyż chyba już liczył na wsparcie swego profesora, ks. Mariana Fulmana, o którym mówiło się, że wkrótce ma zostać biskupem lubelskim.

Po ustaleniu lokalizacji uniwersytetu rozpoczęto w Petersburgu intensywne prace przygotowawcze. Korzystając z otwartych kont i funduszy Jaroszyńskiego i Skąpskiego zaczęto angażować profesorów. Byli to wykładowcy Akademii Duchownej i Wyższych Kursów Polskich oraz Polacy wykładający na uniwersytecie w Petersburgu i w Moskwie.

Zaczęto też gromadzić księgozbiór do przyszłej uniwersyteckiej biblioteki. Polacy przekazywali duże księgozbiory w darze. W ten sposób przejęto księgozbiory: J. Karnickiego, W. Żukowskiego, prof. St. Zalewskiego i prof. St. Ptaszyczego.

Pozostający po rewolucji w trudnej sytuacji materialnej pozbywali się też prywatnych bibliotek profesorowie Uniwersytetu Petersburskiego. Nabyto księgozbiór znanego historyka i filologa Wasyła Łatyszewa, Jakuba Bartskowa i innych. Kupowano też książki w antykwariatach i księgarniach - głównie z zakresu teologii, humanistyki oraz ekonomii i prawa, gdyż te wydziały miały być zorganizowane w pierwszej kolejności w planowanym uniwersytecie.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

❁ 100 LAT KUL ❁

Spotkanie autorskie i promocja książki

Józef Zięba

Katolicki Uniwersytet Lubelski

Jana Pawła II

Powstanie i odrodzenie uczelni

Spotkanie odbędzie się

w poniedziałek 5 marca 2018 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29, www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny

W czasie spotkania będzie można nabyć książkę Józefa Zięby „Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Powstanie i odrodzenie uczelni” Wydawnictwo POLIHYMNIA, Lublin 2017